

Szkoła Podstawowa nr 3 w Darłowie

Król Eryk Pomorski

Krótką historią patrona szkoły

Bogusław, bo takie imię otrzymał na chrzcie Król Eryk I Pomorski, przyszedł na świat w Darłowie w 1382 r.

Jego ojcem był książę **Warcisław** VII z rodu Gryfitów, dynastii panującej na Pomorzu Zachodnim od XII do XVII wieku, której nazwa ukształtowała się w XV wieku i została zaczerpnięta od gryfa, którego widniał w ich herbie od 1214 roku.

Z kolei matka, **Maria**, była duńską księżniczką, córką siostry królowej Małgorzaty. Była spokrewniona ze wszystkimi trzema rodzinami królewskimi (duńską, norweską i szwedzką).

Królowa Małgorzata w trosce o ciągłość rodu postanowiła zaadoptować swego krewniaka z Pomorza – Bogusława z dynastii Gryfitów. Do adopcji doszło w 1388 r., kiedy młodzieńki książę pomorski przebywał wraz z ojcem Warcisławem VII w Danii. Jednocześnie królowa wymogła zmianę imienia Bogusława na bardziej „skandynawskiego” Eryka.

Rodzice, adopcja

Erik av Pommern

W 1389 r., mając 7 lat,
został ogłoszony królem
Norwegii, a 3 lata później,
jako dziesięcioletni chłopiec,
został koronowany.

Koronacja Eryka Pomorskiego na obrazie Rasmusa Christiansena
(CC BY-SA 4.0/ Wikimedia Commons)

Król Norwegii, Danii i Szwecji

W 1396 roku wybrano go jako króla Danii i Szwecji. Rok później wszystkie trzy państwa zawarły Unię Kalmarską, którą jednoczyć miał 15-letni wówczas Eryk. Przedstawiciele szwedzcy, duńscy i norwescy przyrzekli mu wierność, a pełnię władzy miał uzyskać po śmierci królowej Małgorzaty.

W 1430 roku zawarł związek małżeński z córką króla Anglii - Filipką. Dzieci z tego małżeństwa nie było.

Królowa Małgorzata zmarła w 1412 roku. Styl rządów Eryka różnił się od tego, jak władzę sprawowała jego poprzedniczka. 30-letni wówczas król chciał prowadzić rządy silnej ręki, a ewentualne konflikty rozwiązywać zbrojnie. Małgorzata była dyplomatą, a Eryk okazał się być niezwykle porywczy, co nie spodobało się wielu osobom.

Córka króla Anglii, Filippa -
żona Króla Eryka Pomorskiego.
W chwili zamążpójścia miała tylko 12 lat.

Po śmierci Filippy Eryk związał się z jej dwórką Cecylią i zawarł
małżeństwo tzw. morganatyczne.

*To związek zawarty przez członka rodu arystokratycznego z osobą
niższego stanu, która poprzez ten związek nie zmienia swego statusu, a
dzieci z tego związku nie mają praw do tytułów.*

By Lupi82 - Self-photographed, Public Domain,
<https://commons.wikimedia.org>

Rządy w Skandynawii

Rządy Eryka (1412-1442)

Dania od lat toczyła spór o poddaństwo ze swoimi lennikami – książętami Szlezwiku i Holsztynu. Eryk postanowił rozwiązać problem w zgodzie z własnym charakterem. Po nieudanych zabiegach dyplomatycznych zdecydował się na rozwiązanie siłowe, które – jak liczył – miało szybko zakończyć wieloletni spór. Efektem tej nieprzemyślanej decyzji była przegrana i kosztowna wojna, mocno uszczuplająca królewski skarbiec.

Nie odnosząc sukcesów na polu bitwy Eryk znalazł sobie inne zajęcie. Postanowił spróbować swoich sił jako zarządca i reformator. W czasie swoich rządów zreorganizował kancelarię królewską. Z jego inicjatywy, stolicę Danii przeniesiono z Roskilde do Kopenhagi, którą rozbudował, jak i wiele innych duńskich miast, znacznie przyczyniając się do rozwoju kraju.

Toczące się spory o odzyskanie ziem Szlezwiku doprowadziły do otwartej wojny, dodatkowo zaostrzając rywalizację handlową z miastami Hanzy.

Prowadzone przez niego gry polityczne, wojny i spory doprowadziły w Szwecji do otwartego buntu przeciwko Erykowi w 1437 roku. Eryk ukrył się na Gotlandii, gdzie czekał na rozwój wydarzeń. Nie udało mu się wrócić na tron, który bezpowrotnie utracił w 1440 roku w Danii, w 1441 roku w Szwecji i w 1442 w Norwegii.

Rady trzech królestw podjęły decyzje o detronizacji Eryka. Stracił koronę, a wśród głównych oficjalnych powodów podawano jego związek z Cecylią jako nieurodzoną szlachetnie.

Tego było już za wiele...

Detronizacja!

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Visby_stadtmauer.jpg

Poza tronem

Obalony Eryk zebrał wiernych sobie ludzi, ogołocił skarbiec i ruszył ku wyspie Gotlandii, którą upatrzył sobie na swoją nową siedzibę. Osiedlił się w mieście w Visby. Tam zamierzał stworzyć morskie, zasobne królestwo za pobierane cło od statków i załóg przepływających w pobliżu Gotlandii. Tym, którzy nie chcieli go płacić, groziła konfiskata całego mienia.

Ostatni Wiking

Dzięki korsarskiej działalności stał się bogatym i jednocześnie groźnym wodzem korsarzy na Bałtyku. Do dnia dzisiejszego powtarzane są legendy o skarbie zgromadzonym przez Eryka. W XIX wieku nadano Królowi Erykowi imię „ostatniego Wikinga Bałtyku”.

Kariere „ostatniego Wikinga”, szybko jednak musiał zakończyć. Szwedzi, którzy dość już ucierpieli za sprawą byłego króla, zorganizowali interwencję wojskową, zmuszając go do opuszczenia wyspy.

SCHYŁEK ŻYCIA

Po opuszczeniu Gotlandii Eryk objął władzę w księstwie słupskim. Pozostawił mu je w spadku książę Bogusław, którego był bratem stryjecznym. Współrządziła z nim wdowa po Bogusławie-Maria. Swoją rezydencję ustanowił Eryk w nadmorskim rodzinnym Darłowie.

W spokoju dożył sędziwego jak na tamte czasy wieku - 77 lat. Dzięki zdobytym skarbowi rozbudował zamek i żył w dostatku do ostatnich dni.

Zmarł w roku 1459, po 10 latach spokojnego życia w Darłowie .

POWRÓT DO DARŁOWA

Król Eryk I Pomorski zmarł w Darłowie bezpotomnie. Pochowany został pierwotnie w kościele cystersów w Bukowie Morskim. Następnie jego zwłoki przeniesiono do kościoła pw. Matki Bożej Częstochowskiej w Darłowie, gdzie do dziś znajduje się sarkofag z jego szczątkami.

Mimo swojej niespokojnej natury, prowadzenia gier politycznych i sporów, doprowadził do wielu ważnych wydarzeń o dużej wartości politycznej, gospodarczej i historycznej, między innymi:

- sformułował doktrynę "Dominium Maris Baltici" tzn. "Władztwo Morza Bałtyckiego" i systematycznie realizował to wielkie dzieło, zmierzające do objęcia władzy nad wszystkimi krajami leżącymi nad Morzem Bałtyckim
- wykupił Gotlandię od zakonu krzyżackiego za 9000 nobli - równowartość 63 kg złota
- integrował Skandynawię, utworzył królewską flotę, ustanowił flagę i banderę unii kalmarskiej
- uczynił Kopenhagę stolicą Danii
- był pobożny, budował kościoły i klasztory, szerzył kult św. Brygidy
- był prekursorem zjednoczenia Europy, zawarł wieczyste przymierze z władcami unii polsko - litewskiej
- zainicjował utworzenie uniwersytetu w Kopenhadze - pierwszej wyższej uczelni w Skandynawii
- wydał
 - dekret pozwalający tylko miastom skandynawskim na handel i rzemiosło w całej unii kalmarskiej, co przyczyniło się do wzbogacenia skandynawskich kupców
 - wprowadził cła od wszystkich statków przepływających przez cieśniny; przymusowo opłacane cło od wszystkich statków przepływających przez stanowiło okresowo nawet 2/3 dochodów Danii.
 - przystąpił do budowy portu w Helsingor wraz z zamkiem obronnym
 - budował zamki, lokował nowe miasta, a istniejącym nadawał prawa miejskie lub przywileje kupieckie.

Król Eryk Pomorski był człowiekiem nieprzeciętnym. Źródła historyczne opisują go jako mężczyznę przystojnego, dobrze zbudowanego i sprawnego. Zachował się opis, w którym czytamy, że do późnego wieku miał bujne, długie, kręcone, rude włosy. W innym czytamy, że miał długą szyję. Tym, co czyniło go z pewnością wyjątkowym, było fakt, że miał 190 cm wzrostu. Jak na swoje czasy, był prawdziwym gigantem. Potwierdziły to kości znalezione podczas odkrycia sarkofagu Eryka.

Eryk Pomorski był ambitnym władcą, obdarzonym niezwykle silnym charakterem. Z tego powodu miał wielu wrogów wywodzących się głównie z możnowładztwa, wyższego kleru oraz z kupieckiego Związku Hanzeatyckiego. Do chwili detronizacji, panował w Danii i Szwecji przez 43 lata, a w Norwegii 53 lat. Gdyby zsumować powierzchnie dzisiejszej Szwecji, Norwegii, Danii oraz Finlandii – to okazało by się, że Eryk Pomorski panował na obszarze czterokrotnie przekraczającym powierzchnię współczesnej Polski.

Dziedzictwem Eryka Pomorskiego jest m.in. myśl, że Skandynawia to cały obręb Bałtyku i wszystkie państwa wokół tego morza powinny zostać zjednoczone.

Podsumowanie

W DARŁOWIE JEGO IMIENIEM NAZWANO 3 OBIEKTY

**Szkoła Podstawowa nr 3
im. Króla Eryka Pomorskiego**

Park Króla Eryka

**Ulica Króla Eryka
Pomorskiego**

autor: Ewa Jaźwińska

Dziękuję za uwagę!

W PREZENTACJI WYKORZYSTANO ZASOBY WIKIPEDII, BROSZURĘ "ERYK I
POMORSKI, KRÓL DANII, SZWECJI I NORWEGII, KSIĄŻĘ POMORZA"
WYDANĄ PRZEZ ZAMEK KSIĄŻĄT POMORSKICH MUZEUM W DARŁOWIE
(AUTORAZY: E. TRZECIAK, K. KONTOWSKI, L. WALKIEWICZ, K. MATUSIAK)
ILUSTRACJE I GRAFIKI ZNAJDUJĄCE SIĘ W DOMENIE PUBLICZNEJ ORAZ
ZDJĘCIA WŁASNE